

APROBAT

În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

din data de 23.04.2012
Nr. 412

RAPORT

55a/852/17.04.2012
(HR. REF. 17.27/2012)

Parlamentul României
Camera Deputaților

E.P. Nr. 412 din 19.04.2012

privind participarea la reuniunea comună a GSM și a seminarului Rose-Roth al AP NATO cu tema
"Tranziția Economică și Politică în Maghreb, Machrek și în țările din Golf" desfășurat la Marsilia

(11 – 13 aprilie 2012)

A fost pentru prima dată în istoria Adunării Parlamentare NATO când un seminar Rose-Roth s-a organizat în comun cu o reuniune a Grupului Special pentru Mediterana, tocmai pentru a se sublinia importanța deosebită pe care Adunarea o acordă problematicii securitare din spațiul MENA (Orientul Mijlociu și Africa de Nord). La această reuniune, Parlamentul României a fost reprezentat de Sever Voinescu Cotoi, șeful Delegației Parlamentului României la AP NATO. De asemenea, au participat delegații din 20 de țări NATO, reprezentanți la nivelul cel mai înalt al Adunării Parlamentare Mediteraneene, OECD, Ministerul de Externe al Franței, Parlamentelor Algeriei și Marocului, a Ligii Arabe, dar și experți independenți, precum profesori sau jurnaliști specializați în problemele regiunii.

Atmosfera generală a celor trei zile de intense dezbateri a fost dominată deopotrivă de speranță și de preocupare.

În general, Mediterana nu mai trebuie privită ca o frontieră periculoasă, ci ca un spațiu al preocupării. De acum înainte, analizele evoluțiilor din acest spațiu vor trebui să devină mai complexe, adăugând complicatelor dimensiuni politice, etnice și religioase, și dimensiunea economică. Guvernele ce vor veni la conducerea țărilor atinse de primăvara arabă vor avea de rezolvat probleme economice cel puțin la fel de complexe precum sînt cele politice în aceste țări. Din punct de vedere politic, trebuie spus că salafiiștii au mult mai puțină experiență politică decît au Frații Musulmani, care sunt mai bine organizați și au deja o tradiție a luptei politice. În aceste condiții, parlamentarismul, așa cum îl știm noi, se naște greu, dar Adunarea noastră trebuie să rămînă determinată în sprijinul Parlamentelor acestor țări. Oricum, se remarcă faptul că spiritul reformelor a atins și țările care nu au avut parte de revoluții – și în aceste țări au loc reforme menite să crească transparența și nivelul de democrației la nivelul deciziei conducerii politice. Cu sau fără influența noastră, în spațiul MENA are loc un proces de recompunere a elitelor politice și de refondare a pactului social profund din aceste țări. E preferabil să fim prezenți în acest proces.

A fost ridicată din nou prolema dublului standard în politica externă a Europei și SUA, care nu condamnă suficient Israelul pentru încălcarea rezoluțiilor ONU, dar par decise să pornească un război împotriva Iranului pe acest motiv. Problema a fost ridicată de mai mulți parlamentari francezi, simpatizanți declarați ai mișcărilor palestiniene. Mai mulți participanți au căzut de acord că e nevoie de coerență în politica externă pentru a menține credibilitatea și eficiența acesteia, dar, în același timp, s-au exprimat opinii diverse pe tema faptului că Israelul nu se supune rezoluțiilor ONU. Totuși, în privința criticării continuării politicii de colonizare a teritoriilor palestiniene, a existat aproape un consens printre vorbitori. De asemenea, s-a criticat din partea celor care susțin că Vestul practică o politică a dublului standard în politica externă și faptul că Arabia Saudită e tratată altfel

decît alte țări arabe cînd vin vorba despre democrație și drepturile omului. De la vîrfurile diplomației franceze, am fost asigurați că, în particular, limbajul Franței e foarte dur în această privință în relația cu saudiții, deși asta nu se vede neapărat în media.

S-au formulat critici cu privire la „dictatura celor 5”, din cadrul Consiliului de Securitate al ONU. Acest drept de veto oprește comunitatea internațională de la acțiune din motive pur egoiste ale celor care îl practică. Se observă că SUA pune veto de cîte ori e vorba de sancționarea Israelului cu privire la nerespectarea rezoluțiilor ONU, așa cum Rusia face acum cu Iranul și Siria etc. O reformă a ONU e absolut necesară, dacă vrem ca acest for internațional să mai poată însemna ceva serios pe scena internațională.

Abordîndu-se problemele reconstrucției instituționale a statelor MENA, s-a acordat o atenție deosebită proceselor aproape concomitente în unele cazuri, de organizare a alegerilor libere și de redactare a noilor Constituții. Problema raportului dintre puterile statului e esențială.

În acest complicat context politic, s-a căzut de acord că Turcia joacă un rol foarte important. În general, vorbitorii au avut aprecieri la adresa felului în care premierul Erdogan conduce afacerile externe ale Turciei, în condițiile paradoxale în care relațiile bilaterale ale Turciei cu vecinii s-au deteriorat vizibil. Turcia are o relație tensionată cu Israelul, după criza blocadei navale a Israelului împotriva Gazei, ceea ce a dus la oprirea convorbirilor israleiano-siriene patronate de Turcia pînă acum doi ani. Relația cu Irakul și cu Iranul devine din ce în ce mai competitivă și mai puțin cooperativă, mai ales după decizia Turciei de a participa la proiectul american al scutului anti-rachetă. Cert este că, deși e extrem de activă, Turcia este mereu reactivă și nu reușește deloc să stăpînească evenimentele din jur. Turcia nu e deloc în controlul crizelor din jur, ci e mereu în stare reactivă. Oricum, Turcia rămîne un model pentru celelalte țări islamice. Simplul fapt că partidul dlui Erdogan e dominat de oameni de afaceri, în vreme ce Frația Musulmană – cea mai bine organizată forță politică în MENA – e dominată de profesori, teologi, juriști arată o diferență majoră. Reacția parlamentarilor turci a fost aceea că Turcia nu vrea să fie model pentru nimeni, că dacă e o sursă de inspirație bine, ar că nu impune un anumit model nimănui. De asemenea, au respins clar orice acuzații referitoare la intenția Ankarei de a reface într-un fel sau altul sfera dedominație otomană de altădată.

S-a vorbit, de asemenea, despre rezistența spontană a mediilor civile din țările MENA la propaganda iraniană care vorbește despre o „primăvară a Islamului” în loc de „primăvară arabă” susținînd că revoluția islamică din Iran este modelul inspirațional al tuturor mișcărilor din spațiul MENA. În realitate, din Tunisia pînă în Yemen, nici unul dintre actorii mișcărilor sociale și politice identificate drept „primăvara arabă” nu doar că nu a afirmat așa ceva, dar cei mai mulți dintre ei habar nu au depre revoluția islamică din Iran, nefiind nici măcar născuți cînd aceasta a avut loc.

În timpul conferinței a venit vestea că regimul sirian a acceptat încetarea violenței conform planului Annan. Vestea a fost întîmpinată cu reticență și scepticism – nu mai există deloc încredere în regimul Bashar al Assad. Siria este o țară structural foarte divizată. Este o țară artificial creată de europeni la sfîrșitul primului război mondial și furniterile sale nu reflectă nici o realitate etnică sau religioasă. Se remarcă tăcerea uimitoare a Israelului în criza siriană. Analistii spun că ea exprimă neliniștea Israelului cu privire la ceea ce ar putea rezulta din voința populară siriană exprimată într-un context democratic. E posibil ca Israelul să prefer un regim dictatorial, previzibil în Siria decît unul democratic, imprevizibil și incontrollabil. Israelul încă ocupă înălțimile Golan și asta e o temă care nu

se știe cum poate evolua după înlocuirea regimului Assad. În general , sunt semne clare că elemente jihaidiste s-au alăturat rebelilor în Siria. Intervenția internațională trebuie gândită și din perspectivă asta. A făcut o impresie puternică asupra participanților la reuniune o fotografie luată recent pe străzile Siriei, unde un tânăr evident surescitat arăta fotografiilor străini un banner pe care scria „Dacă nu interveniți repede, vor apărea mai mulți Ben Ladeni”. Oricum, conflictul va fi lung și „murdar”, iar o intervenție internațională l-ar putea scurta. Lipsa unei intervenții nu va grăbi rezolvarea, ci, dimpotrivă.

Nu în ultimul rând, s-a discutat mult pe parcursul seminarului referitor la situația conflictului israeliano-palestinian. Nimeni nu a afirmat că acest conflict este primordial pentru pacea și stabilitatea din Orientul Mijlociu, dar a fost limpede că fără pași înainte pe acest front, este aproape imposibil să avem un Orient Mijlociu mai stabil. Din nou, cele două "tabere" și-au confruntat argumentele și acuzațiile rostite sau doar implicate pe care le știm bine de atîția ani. Israelului i se reproșează continuarea politicii de colonizare a zonelor pe care le ocupă dincolo de frontierele din 1967, palestinienilor li se reproșează susținerea pe care o dau, inclusiv prin vot, pentru Hamas și Hezbolah. Nu o dată, palestinienii și susținătorii lor au afirmat "dacă vreți democrație, atunci asta a produs democrația în Teritorii – Hamas e masiv votat de oameni". Tema caracterului democratic și legitim pînă la urmă a unei mișcări evident teroriste dar votate în alegeri libere este una complexă și nu această conferință a urmărit soluționarea ei. Dar e limpede că mai sînt mulți, foarte mulți pași de făcut pînă cînd o minimă încredere să se reinstaureze între israelieni și palestinieni și astfel să se poată discuta de o pace durabilă.

Deputat Sever Voinescu Cotoi,

Șef al Delegației Parlamentului României la AP NATO

